

foto: Henrique Ruijter

Hechting in adoptie gezinnen niet vanzelfsprekend

Voor adoptieouders is de band met hun kinderen niet vanzelfsprekend. Gerichte video-interactiebegeleiding helpt hen in de eerste jaren om een veilige gehechtheidsrelatie met hun kind op te bouwen. Regelmatig worden ook professionals in de reguliere jeugdzorg en leerkrachten bij dit proces betrokken.

Door: Marion van Olst

Voor ieder kind is een veilige gehechtheidsrelatie met ouders/verzorgers de basis voor gezonde ontwikkeling. Ook voor geadopteerde kinderen. Maar een adoptiegezin is geen gewoon gezin. Voorafgaand aan de adoptie hebben zowel de ouders als het kind het nodige meegemaakt. De meeste adoptieouders zijn ongewenst kinderloos, terwijl de kinderen gescheiden zijn van hun biologische familie. Velen hebben een korte of langere periode in een tehuis en/of pleeggezin geleefd. De overgang naar een andere cultuur, een nieuwe omgeving en een gezinssituatie heeft grote impact op hun gevoel van basisveiligheid. Veel adoptiekinderen hebben niet de kans gekregen van jongs af aan geborgenheid te ervaren. Daardoor missen zij een stevig gevoel, een gevoel van 'ik ben goed zoals ik ben'.

Om dat te kunnen ontwikkelen is tijd, een stabiele gezinssituatie en een basis van vertrouwen nodig. Adoptieouders die de behoeftes van hun kind zien en adequaat reageren, kunnen het kind helpen vertrouwen te krijgen in zichzelf en in anderen.

Inhaalslag

Onderzoek laat zien dat adoptie kinderen kansen biedt die zij in een tehuis niet krijgen. De meeste kinderen halen na verloop van tijd in het adoptiegezin de gemiste ontwikkelingsstappen bijna volledig in. Toch gaat dat niet vanzelf. Adoptiegezinnen hebben een inhaalslag te maken op het gebied van gehechtheid. Er is veelal adoptiespecifieke hulp en psycho-educatie voor nodig om het gedrag van het kind te begrijpen en het te helpen om anders te gaan reageren.

Wanneer ouders, hoe goed voorbereid dan ook, worden geconfronteerd met - soms forse - ontwikkelingsproblemen, voelen ze zich snel onzeker en kwetsbaar. In hun leefomgeving en in de reguliere jeugd(gezondheids)zorg worden hun vragen en zorgen wegens het gebrek aan adoptiealtheid onvoldoende gesignaleerd. Een jong kind dat verwaarloosd is geweest, raakt zowel op affectief als op fysiologisch gebied ontregeld. Het kind wordt in de eerste jaren na aankomst soms nog overspoeld door zijn emoties. Om die te kunnen reguleren heeft het zijn adoptieouders nodig. Maar ouders moeten zich wel competent op dit gebied voelen. Ze moeten de, soms bijna onzichtbare, signalen van hun kind leren zien en interpreteren.

Stichting Adoptie voorzieningen

Stichting Adoptievoorzieningen is de landelijke organisatie die voorlichting, voorbereiding en nazorg op het gebied van adoptie in samenhang aanbiedt. Adoptiegezinnen kunnen laagdrempelig en zonder indicatie terecht met alle (hulp)vragen en twijfels rond adoptie, gehechtheid, ontwikkeling, identiteit en opvoeding. Beroepskrachten kunnen bij de Stichting terecht voor consultatie, advies en adoptiespecifieke informatie. De stichting geeft ook een gratis digitale nieuwsbrief uit voor beroepskrachten, de 'AdoptieAlert'.

Kijk voor meer informatie op www.adoptie.nl

Methodiekboek

Voor wie meer wil weten over VIB met specialisatie gehechtheid: Het boek 'Gehechtheid in beeld' handleiding voor video-interactiebegeleiding voor professionals in de jeugdzorg' beschrijft in woord en beeld de inzet van video-interactiebegeleiding in adoptiegezinnen op basis van de laatste wetenschappelijke inzichten en jarenlange ervaring van de auteurs. Het boek is ook zeer bruikbaar voor pleegzorgwerkers, psychologen en ouderbegeleiders die werken met kinderen met hechtingsproblemen. Het boek kost € 79,50 is onder andere te bestellen via uitgeverij SWP (www.swpbook.com).

Adoptievoorzieningen. Een kind heeft recht om veilig te mogen opgroeien in een adoptiegezin. Daar ligt immers het belang van het kind. Er bestaat een sterke samenhang tussen onveilige gehechtheidsrelaties in de vroege kindertijd en probleemgedrag op latere leeftijd. We weten uit onderzoek en praktijkervaring dat zeker in de eerste jaren na aankomst herstel mogelijk is.

auteursinformatie

Marion van Olst werkt als pedagoog en leidinggevende bij Stichting Adoptie voorzieningen.

Verbeteren ouder-kindinteractie

Stichting Adoptievoorzieningen biedt al zo'n dertien jaar specialistische hulp aan adoptiegezinnen, onder andere door middel van video-interactiebegeleiding (VIB). VIB is gericht op het ondersteunen van ouders bij het hechtingsproces. In relatief korte tijd - vier opnamen in de gezinssituatie en vier nabesprekingen - wordt aan de hand van videobeelden de kwaliteit van de ouder-kindinteractie enorm verbeterd. Door aan te sluiten bij de kracht van zowel de ouders als het kind, worden de ouders bevestigd in het startende adoptieouderschap. Het opsporen en benutten van beschermende factoren van ouder(s) en kind is hierbij essentieel. De videobeelden zijn een krachtig middel. Het ondersteunt ouders in het herkennen van de fase waarin hun kind sociaal-emotioneel functioneert. Bij de analyse van de beelden wordt er naast de basiscommunicatie ook gekeken naar de aanwezige hechtingsignalen. Per bouwsteen van hechting (Bakker-van Zeil) wordt met ouders gekeken naar wat er al zichtbaar is, welke bouwstenen ontwikkeld zijn, wat het kind nodig heeft en hoe ouders dat kunnen bieden.

Tijdens de VIB wordt intensief aandacht besteed aan psycho-educatie. Kennis over de gevolgen van verwaarlozing en trauma, het verloop van hechtings- en rouwprocessen, identiteit- en loyaliteitskwesaties helpt ouders hun kind beter te begrijpen. Ouders krijgen zicht op het innerlijke plaatje van het kind en ook op dat van henzelf. Het mentaliserend ver-

mogen van ouders neemt tijdens de begeleiding toe, waardoor ouders zich beter kunnen inleven in hun kind.

Positieve ouderschapsbeleving

Ieder kind hecht zich met al zijn zintuigen. Veelvuldig, positief lichamelijk contact tussen ouders en kind is noodzakelijk voor het groeien van een veilige gehechtheidsrelatie. Door eerdere pijnlijke ervaringen met hun vroegere verzorgers kunnen adoptiekinderen hier moeite mee hebben. Ze verstijven soms als ze worden aangeraakt en zijn vaak erg vluchtig of juist heel erg onrustig in het contact. In deze gezinnen wordt VIB in combinatie met Sherborne Samenspel ingezet, een 'doe'-methode gericht op het vergroten van zelfvertrouwen bij kinderen en het versterken van de hechting. Dit gebeurt middels gerichte bewegingsvormen, waarbij ouders en kind door het bewust inzetten van meerdere zintuigen op een veilige en speelse manier lichamelijk contact maken. Dit samenspel zorgt ervoor dat het kind gemakkelijker en vanzelfsprekend kan inhalen wat het als baby en peuter heeft gemist.

Verwijzing

Soms is aansluitend op de begeleiding een andere vorm van hulp, diagnostiek of behandeling nodig. Door de laagdrempelige procesdiagnostiek worden ouders indien nodig hiernaar verwezen. Andersom verwijzen reguliere hulpverleners regelmatig naar Stichting